

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/175/2018
Identifikačné číslo spisu: 7114202887
Dátum vydania rozhodnutia: 11.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górasz
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7114202887.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Q. G., bývajúcej v Y., I. XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Danicou Holováčovou, so sídlom v Košiciach, Čajakova 5, proti žalovaným 1/ R. R., bývajúcej v Y., U. G. XX/A, 2/ W. I., bývajúcemu v Y., Ž. XX a 3/ Z. I., bývajúcemu v Y., Ž. XX, zastúpeným JUDr. Alenou Zadákovou, advokátkou so sídlom advokátskej kancelárie v Košiciach, Kováčska 32, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 15 C 63/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. apríla 2018 sp. zn. 6 Co 287/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ až 3/ priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobkyni v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I rozsudkom z 27. júna 2017 č. k. 15 C 63/2014-138 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby súd určil, že je spoluvlastníčkou v žalobe bližšie označeného rodinného domu v podiele 3/16. Súd prvej inštancie tak rozhodol majúc za to, že žalobkyňa nepreukázala žiadny právny dôvod nadobudnutia (spolu)vlastníckeho práva. Výkonaným dokazovaním bolo síce preukázané, že žalobkyňa na základe zmluvy z 19. decembra 1996 požičala N. I. (právnej predchodkyni žalovaných) sumu 220 000,- Sk, ktorú mala dlžníčka vrátiť do 28. februára 1997, a ak tak neurobí, zaviazala sa previesť svoj podiel 3/16 na predmetnej nehnuteľnosti na žalobkyňu, a že zmluvou o budúcej zmluve z 28. augusta 1996 sa N. I. zaviazala previesť svoj spoluvlastnícky podiel 3/16 na predmetnej nehnuteľnosti na žalobkyňu za kúpnu cenu 330 000,- Sk, v skutočnosti ale k prevodu (spolu)vlastníckeho práva na žalobkyňu nedošlo; žalobkyňa nepredložila žiadnu scudzovaciú zmluvu a ani nedomáhala na súde, aby vyhlásenie vôle N. I.M. bolo nahradené súdnym rozhodnutím. Súd žalobkyňou navrhovaný dôkaz výsluchom jej manžela nevykonal s odôvodnením, že jeho výpoveď by nebola právne významná, lebo nebol prítomný ako svedok pri uzavretí zmluvy o pôžičke a ani zmluvy o budúcej zmluve.

2. Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 30. apríla 2018 sp. zn. 6 Co 287/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovaným 1/ až 3/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobkyni v plnom rozsahu. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Uviedol, že súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru, že na základe zmluvy o budúcej zmluve medzi žalobkyňou a právnou predchodkyňou žalovaných N. I. vznikla ostatne menovanej povinnosť uzavrieť kúpnu zmluvu so žalobkyňou, túto povinnosť si však nespĺnila. Žalobkyňa si svoje právo, aby vyhlásenie vôle N. I. bolo nahradené súdnym rozhodnutím, včas neuplatnila a došlo tak k zániku tohto práva. Nakoľko samotná zmluva o budúcej zmluve nemôže byť titulom nadobudnutia vlastníckeho práva, a niet iného právneho titulu nadobudnutia vlastníckeho práva v zmysle § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nebolo možné žalobe vyhovieť. Odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, uviedol, že výpoveď manžela žalobkyne je bez právneho významu pre rozhodnutie veci.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Namietala, že nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces. Odvolací súd mal podľa jej názoru zjednať nápravu a nariadiť súdu prvej inštancie doplniť dokazovanie výsluchom svedka (jej manžela), ktorého výpoveď by dosvedčila pravdivosť jej tvrdení, osobitne okolnosti uzavretia zmluvy o pôžičke a plnenia z nej.

4. Žalovaní 1/ až 3/ vo vyjadrení k dovolaniu ho žiadali odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. Dovolací súd už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom, vrátane dovolacieho konania (m. m. I. ÚS 4/2011). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 8 Cdo 99/2017).

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp.zn. 1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

8. Aj za účinnosti Civilného sporového poriadku treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je ani podľa novej právnej úpravy „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012).

9. Prípustnosť dovolania sa v novej právnej úprave v porovnaní s úpravou účinnou do 30. júna 2016 zásadným spôsobom zmenila. Právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016 nanovo a v porovnaní s predchádzajúcou úpravou odlišne (prísnejšie) formuluje náležitosti dovolania. Oproti úprave účinnej pred týmto dňom ide ďalej v tom zmysle, že nevyžaduje len to, aby bol dovolateľ

zastúpený advokátom, ale aj to, aby už podané dovolanie bolo spísané advokátom (pravda, ak nejde o prípady uvedené v § 429 ods. 2 CSP). Zmyslom tejto právnej úpravy je vytvoriť v civilnom sporovom konaní procesný filter na zjavne neopodstatnené, neprípustné, protirečivé alebo rozporuplné dovolania a zabezpečiť, aby podané dovolanie malo všetky potrebné náležitosti.

10. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017).

14. V danom prípade žalobkyňa v dovolaní namieta nedostatky, ku ktorým podľa jej názoru došlo v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie. Tvrdí, že súdy pochybili, ak nevykonali ňou navrhnutý dôkaz.

15. Dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné pre rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd nie je v civilnom konaní viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vecou súdu, a nie strán. Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení strany (viď R 125/1999). V súvislosti s námietkou nedostatočného zistenia skutkového stavu veci a že z tohto dôvodu došlo k nesprávnemu vyhodnoteniu dôkazov, dovolací súd už podľa predchádzajúcej úpravy (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) dospel k záveru, že uvedené nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení strán sporu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla

účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie stranou navrhnutého dôkazu alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

16. Na okraj je potrebné uviesť, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd zhodne dospeli k správne mu záveru, že výsluch svedka o okolnostiach uzavretia zmluvy o pôžičke a plnenia z nej by bol nadbytočný, nakoľko táto zmluva a ani zmluva o budúcej zmluve samotné nemôžu byť titulom nadobudnutia vlastníckeho práva, pričom žalobkyňa nepreukázala iný právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva. Námietka žalobkyne preto vadu podľa § 420 písm. f/ CSP nezakladá.

17. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné, dovolací súd ho podľa § 477 písm. c/ CSP odmietol.

18. Úspešným žalovaným 1/ až 3/ súd priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobkyňi. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.